

OUZO 44 OUZO

OUZO 44 OUZO

Angelos Avgoustidis

Copyright © 2016, Tweede Nederlandse editie
Angelos Avgoustidis, Haarlem
Foto auteur, vormgeving omslag en
binnenwerk: Reyer Bernson

Brave New Books
ISBN 978 94 021 5518 1

INHOUD

Notitie van de schrijver	8
Het historische kader	10
EERSTE DAG	15
'Koele Bron'	15
De middagrust	24
De weduwe	34
Collectieve straf	46
De Bruiloft te Kana en de Tocht van de Tienduizend	56
Hotel-Restaurant 'Mondain'	68
TWEEDE DAG	81
Wat voor politiek systeem hadden de Spartanen?	81
De collaborateur...	86
...en de priester	91
In de bergen	97
Fritz, Luigi, Rachel en de vriendschap der volkeren.	106
Een bruiloft op de pof	118
Parthenon	129
Eindelijk alleen	136
DERDE DAG	148
Schoenen zijn niet voor op de weg	148
Alweer in de bergen	163
Wil je de bout? dan neem ik de worsten	166
Het heroïsche slagschip Avérof	172
Het Knarsende Tandwiel	185
Een geheel spontane reactie	198
DE UITSLAG	210

Aan mijn neef Ávgoustos,
kleinzoon van Avgoustinos

Ter nagedachtenis van Josien

Dankbetuigingen

Mijn dank gaat uit naar: Marjolijne Jansen, Arnold en Totoula van Gemert, Flip Lindo, Eke van Ommeren en Henk Reitsma voor hun goede raad. Naar Reyer Bernson voor de grafische vormgeving. En postuum naar Josien.

Notitie van de schrijver

Avgoustínos, hoofdpersoon van 'Ouzo 44 Ouzo' was mijn vader. Tijdens de schoolvakanties klommen wij, de kinderen, om de beurt in onze vrachtwagen, een oude Dodge, en begeleidden Avgoustínos en Aristotélis op hun reizen door de bergen en vlakten van Grieks Macedonië. Het was de tijd dat de Griekse cognac nog cognac mocht heten en niet brandy, zoals nu. De standaardmaat was nog steeds de oká (1282 gram). Ik herinner mij de onmetelijke armoede van het platteland. Ik herinner mij dat in sommige dorpen ik het enige kind was met schoenen aan. Ik herinner mij de dozen fruit die wij gratis mochten meenemen omdat zij sowieso onverkoopbaar waren en zouden gaan rotten. Ik herinner mij de witte borden op de witte tafelkleden van de restaurants in de provincie. Ik herinner mij de talloze verhalen en de uiteenlopende meningen van de klanten. Ik herinner mij de angst voor de gendarmes en de soms gedempte, haast samenzweerderige stemmen van de ouderen. Ik herinner mij de foto's van de overleden dictator Metaxás aan de muren van sommige winkels. Ik herinner mij ook dat wanneer iemand die bekende zin 'wij hebben een Metaxás nodig' uitsprak, Avgoustínos en Aristotélis ongemakkelijk reageerden. Ik herinner mij tenslotte dat Avgoustínos altijd veel geld op zak had, maar toch durfde je nooit om een ijsje te vragen. Het geld was nodig om de volgende termijn af te lossen. 'Ouk an lávis pará tou mi échontos' (je zal niet krijgen van wie niet heeft) was zijn lievelingsgezegde.

Hoewel dit verhaal is geïnspireerd door echte gebeurtenissen, personen en situaties, is de plot fictie. Daarom zijn de namen van personen en plaatsen verzonnen en werd de geografie enigszins 'aangepast'. Echt zijn alleen de namen van de twee hoofdpersonen, van hun vrachtwagen en van het merk ouzo dat zij verkochten. 'Ouzo 44 Ouzo' is het verzonnen verhaal over een reis dwars door denkbeeldige bergen, dorpen en steden, maar het had ook echt kunnen zijn gebeurd.

Het historische kader

Geschiedenis vormt het DNA van een volk. Het bepaalt zijn voorkeuren, zijn reacties, zijn vooroordelen. Het Griekse volk is niet anders. ‘Ouzo 44 Ouzo’ speelt zich af tegen een ingewikkelde historische achtergrond van oorlog, bezetting, verzet, buitenlandse interventie, burgeroorlog en koude oorlog.

Aan het begin van de 20e eeuw was Griekenland maar de helft van wat het nu is. Na de twee Balkanoorlogen (1912-13) en de Eerste Wereldoorlog (1914-18) verdubbelde het Grieks grondgebied en bereikte het bijna zijn huidige omvang. Thessaloniki, een grote kosmopolitische stad met internationale allure, is toen, in 1912, Grieks geworden. Maar in zijn expansieve enthousiasme en zijn poging ook de kust van Klein-Azië te annexeren, raakte Griekenland slaags met het nieuwe revolutionaire Turkije van Mustafa Kemal. Het Griekse leger werd in 1922 verslagen en vluchtte weg van het Turkse vasteland, samen met bijna anderhalf miljoen ‘Klein-Aziatische’ Grieken. Het drama van het door de Turken in brand gestoken Smyrna, waar 30.000 Grieken en Armeniërs de dood vonden, betekende het definitieve einde van de droom van ‘Groot Griekenland’.

Een periode van grote politieke instabiliteit volgde. Griekenland bleef een democratie, maar interventies van dictatortjes en sterke mannen waren aan de orde van de dag. Globaal gezien waren er twee hoofdstromingen in de Griekse politiek. De conservatieven rond de koning, en de liberalen rond de

politicus Elefthérios Venizélos. Koning George II werd in 1924 afgezet maar keerde via een dubieus referendum in 1935 terug. Uiteindelijk, in 1936, met de goedkeuring van de koning, proclameerde generaal Metaxás een dictatuur, die tot de Duitse inval in april 1941 zou duren.

Griekenland is altijd een maritieme natie geweest, nauw verbonden met Groot-Brittannië. Door alle regeringswisselingen heen bleef Athene in de Britse invloedssfeer, zelfs onder generaal Metaxás die zich een fascist noemde en zijn sympathie voor Hitler en Mussolini niet onder stoelen of banken stak. Toen in 1940 Italië via Albanië Griekenland binnenviel, sloeg het Griekse leger hard terug, ondanks de ideologische verbondenheid van het regime van Metaxás met dat van Mussolini. Groot-Brittannië stuurde zelfs troepen naar Griekenland maar kon niet verhinderen dat het land uiteindelijk door de Duitsers onder de voet werd gelopen.

Met de bezetting van Griekenland door Duitsland, Italië en Bulgarije in april 1941 kwam er een eind aan het regime van Metaxás. Hijzelf hoefde dat niet mee te maken. Hij was kort daarvoor gestorven. De koning en een groot deel van de strijdkrachten vluchtten eerst naar Kreta en daarna naar Egypte.

De bezetting veranderde het politieke landschap in Griekenland radicaal. Rechts splitste zich. De koning zette buiten Griekenland de strijd aan de kant van de Britten voort, maar een groot deel van het overgebleven staatsapparaat ging met de Duitsers collaboreren. De oude liberale politici ondernamen weinig en bleven thuis afwachten. Op dat moment ontstond een derde macht: de verzetsbeweging EAM en haar leger ELAS. EAM was een coalitie, maar zijn stuwende en sturende kracht was de Griekse Communistische Partij (KKE). In de hitte van de bevrijdingsstrijd accepteerden de EAM-aanhangers de overheersing van de KKE en maakten graag gebruik van het organisatietalent van de partij en van zijn ervaring

met de illegaliteit. EAM/ELAS groeide uit tot een geweldige nationale organisatie die niet alleen vocht om het land te bevrijden maar ook om het te hervormen. Alles wat jong was en progressief deed mee. De volledige Griekse intelligentsia werkte samen of sympathiseerde met EAM en dus ook met de KKE.

Dit was onaanvaardbaar voor de Britten, die er alles aan gedaan hebben om de KKE na de oorlog uit te schakelen. Zij hebben daarvoor iedereen ingezet die bereid was de KKE aan te pakken. Ondanks het einde van de Duitse bezetting en het herstel van de democratie, leidde dat tot de vervolging van alle verzetsstrijders, alle sympathisanten van EAM. In die gepolariseerde sfeer waren de Liberalen en andere gematigde democratische krachten gauw uitgespeeld. Zij waren felle tegenstanders van de KKE maar zij wilden hun handen niet vuil maken aan de soms ruwe onderdrukking van de EAM-sympathisanten. De enigen daartoe bereid, waren de Metaxás aanhangers, de fanatieke royalisten en de oude collaborateurs, die elkaar weer hadden gevonden. Rechts was opnieuw herenigd en had maar een doel: de bestrijding van de EAM en de KKE. Daarom is het staatsapparaat in Griekenland nooit gezuiverd van collaborateurs en aartsreactionaire leden van het Metaxás-regime. Voor de gewone mensen, zeker voor wie een beetje progressief was, was de keuze tussen de ex-collaborateurs en de ex-verzetsstrijders niet moeilijk te maken. Dit leidde tot een burgeroorlog die, met een tussenpoze, van december 1944 tot augustus 1949 zou duren en – dankzij de massale interventie van de Britten en de Amerikanen - eindigde met de capitulatie van de KKE en de overwinning van conservatief Rechts.

Veel Grieken denken dat de Britten (en sinds 1947 de Amerikanen) een hard rechts regime, misschien zelfs een dictatuur hebben willen instellen in Griekenland. Niets is minder waar.

Britten en Amerikanen wilden de installatie van een democratisch en sociaal regime. Dat geldt zeker voor de eerste jaren na de oorlog. Maar wat zij vooral wilden was de uitschakeling van de KKE. Dat was hun prioriteit. Die twee wensen botsen met elkaar. Ook na het einde van de burgeroorlog in 1949 bleef Griekenland een land dat formeel een democratie was, met democratische wetten en instituties, maar in werkelijkheid een autoritaire rechtse staat. Hoe verder verwijderd van de grote centra Athene en Thessaloniki, hoe zwakker de democratie en hoe groter de macht van de gendarme.

Het zijn ook de hoogtijdagen van de *katharévoussa*, de officiële archaïsche taal die een wapen wordt in de politieke strijd. Het is de taal van het Gezag, die het gewone volk niet spreekt en haast niemand goed beheerst, vooral de eenvoudige gezagsdragers niet. Hun gebrekkige gebruik van de *katharévoussa* maakt hen belachelijk in de ogen van de linkse intelligentsia die de voorkeur geeft aan de dagelijkse volkstaal.

Dit is het kader waarin 'Ouzo 44 Ouzo' zich afspeelt, aan de vooravond van de verkiezingen van 11 mei 1958. De rechtse regeringspartij ERE van Constantínos Karamanlís wil zijn machtspositie veiligstellen. De centrumpartijen, waaronder de Liberalen met aan het hoofd George Papandréou sr, eisen opnieuw de macht op. Maar een derde partij verschijnt, EDA, in feite een opvolger van de inmiddels verboden EAM. Via EDA probeert links Griekenland weer een comeback te maken.

EERSTE DAG

Koele Bron

“Meneer Avgoustínos, even op het rempedaal drukken!” riep Aristotélis vanonder de vrachtwagen.

“Welk pedaal is dat?” vroeg Avgoustínos, een beetje aanstellerig. Hij was er namelijk erg trots op dat hij na dertig jaar meerijden niet alleen niet kon sturen, maar ook totaal geen belangstelling had voor de functie van de drie pedalen onder het stuur.

Aristotélis, de chauffeur, deelde de trots van zijn baas niet. Zeker niet nu hij in een moeilijke positie onder de vrachtwagen lag en plotseling de indruk kreeg dat die ging bewegen. “Het middelste!” riep hij benauwd. “Het middelste gtvrrrr”.

Dat laatste woord was nauwelijks hoorbaar. Niet alleen omdat werk in die tijd in Griekenland een schaars artikel was, maar vooral omdat Aristotélis van zijn vrouw niet mocht

vloeken. En mocht het echt niet anders kunnen dan geen verwensingen aan het adres van de Heilige Maagd, Jezus en de Heiligen. In die volgorde.

Avgoustínos drukte eindelijk op het rempedaal en riep ‘oké’. Aristotélis kon rustig het stuk ijzer, dat zich losgemaakt had van de rest van de carrosserie, provisorisch vastmaken. Het zou natuurlijk makkelijker zijn geweest als hij zijn baas kon vragen om de handrem aan te trekken, maar die deed het juist niet. Toen hij klaar was riep hij “je kunt het nu los laten”. Hij kroop onder de vrachtwagen vandaan, klopte het stof van zijn kleren af, waste zijn handen met water uit een fles die hij altijd bij de hand had en stapte achter het stuur, aan de rechterkant van de cabine.

“Meen je dat nu echt dat je niet weet waar het rempedaal zit?” vroeg hij zijn baas wantrouwend.

“Natuurlijk niet” antwoordde Avgoustínos, blij dat zijn totale gebrek aan kennis van machines weer eens in het middelpunt van de belangstelling stond.

“Kijk”, zei Aristotélis minzaam “dit rechts is het gaspedaal. Hoe harder je daarop drukt hoe harder een auto gaat rijden. Oké?”

“Oké”.

“Dit hier in het midden, direct naast het gaspedaal, is het rempedaal. Als je wilt rijden druk je op het gaspedaal. Als je wilt stoppen laat je het gaspedaal los en druk je op het rempedaal. Met dezelfde voet. Logisch niet waar?”, vroeg Aristotélis heel geduldig.

“Jazeker”, zei Avgoustínos met een slimme blik in zijn ogen, “maar wat is dit hier links?”

Aristotélis werd nerveus. Hij voelde de bui al hangen.

“Meneer Avgoustínos laat het linker pedaal maar even zitten. Als je vandaag deze twee zou leren...”

“Nee Aristotélis, ik ben niet gek. Ik zie je vaak deze twee

pedalen tegelijk indrukken. Hoe heet het linker pedaal nu ook weer?”

“Koppeling. Die gebruik je om op te trekken.”

“Waarom?”

“Omdat de vrachtwagen zwaar is en je moet de motor in het begin even helpen.”

“Waarom heet dat dan koppeling?”

“Omdat hij koppelt meneer Avgoustínos! Omdat hij koppelt!”

De stem van Aristotélis begon licht te trillen. Hij had vreselijk veel zin om te vloeken.

“Wat koppelt hij dan?”

“De motor met de... met de...”, Aristotélis wist het even niet. “Met de wielen”, zei hij eindelijk, opgelucht dat hij zijn beroepseer had gered.

“En je koppelt iedere keer dat je daarop drukt?”

“Ja” zei Aristotélis om er vanaf te zijn.

“Maar waarom koppelen zij niet direct de motor met de wielen? En waarom druk je niet permanent op de... hoe heet dat nu ook alweer? En waarom beweeg je steeds dat ding?” (Avgoustínos wees op de enorme versnellingspook.)

Aristotélis had geen zin meer. Maar hij deed een laatste wanhopige poging.

“Niet alles tegelijk. Kijk, als je op het koppelingspedaal drukt, ontkoppel je eigenlijk een beetje om harder op te trekken”.

“Wat zeg je me nu? Je ontkoppelt de motor van de wielen om harder op te trekken? Schei toch uit!”

Einde gesprek.

Avgoustínos triomfeerde. Aristotélis maakte moedeloos een gebaar van ‘laat maar zitten’ en startte de motor. Hij raakte altijd verstrikt in dit soort theoretische kwesties. Zijn baas zonk tevreden weg in de versleten leren bank en was alweer

vergeten waar het rempedaal zich bevond. De vrachtwagen, een ex-militaire Amerikaanse Dodge met benzinemotor en het stuur rechts, een erfenis van het Britse leger uit de Tweede Wereldoorlog, reed weg op de onverharde weg in een wolk van stof. Op de achterkant stond geschilderd met koeien van letters: 'OUZO 44 OUZO'.

Het was 6 mei 1958 en zij waren onderweg naar Krýa Vrýssi (Koele Bron), een dorp op meer dan een half uur rijden vanaf de hoofdweg. Het liep tegen de middag en zij moesten nog opschieten als zij de winkels in het dorp nog wilden halen vóór de middagrust. 'De winkels' is eigenlijk teveel gezegd. Zij hadden maar één klant in Krýa Vrýssi: Algemene Waren 'De Eerlijkheid'. Er was ook een café in het dorp, 'Het Goede Hart', maar die kocht van de concurrent, 'Distilleerderij Vasiliádis'. Avgoustínos heeft nooit geprobeerd tot Het Goede Hart door te dringen. Concurrent of niet, Vasiliádis was ook een collega, zoals de tientallen andere, vooral kleine, distillateurs van Thessaloniki, die met hun vrachtwagens vol ouzo, cognac, likeur en wijn het platteland van Grieks Macedonië bedienden. Het was een ongeschreven regel dat je de klant van je collega niet steelt. Tenminste niet openlijk. Er waren wel winkels, vooral de grote, die van verschillende leveranciers kochten. Maar de meeste kleine hadden maar één vaste leverancier en dat hoorde je als fatsoenlijke handelaar te respecteren. En Avgoustínos was heel gevoelig voor zijn naam op de markt in het algemeen en in de Vereniging van Distillateurs van Thessaloniki in het bijzonder, waar hij in het bestuur zat.

Krýa Vrýssi was aan de middagrust toe. Er was geen kip te bekennen op de toegangsweg. En zelfs de slaperige honden

toonden geen belangstelling voor zo'n zeldzame verschijning als een vrachtwagen. Ook het plein was bijna leeg. De Eerlijkheid zag er dicht uit. Aan de overkant van het plein, bij Het Goede Hart, zaten nog wat oude mannen buiten, in de schaduw van een plataan.

"Hij is nog binnen" riepen ze, en inderdaad, de eigenaar van De Eerlijkheid, die de vrachtwagen had gehoord, deed van binnen de deur open.

"Wel, wel, wel! Welkom jongens! Wat zijn jullie laat! Kom binnen".

Avgoustínos en Aristotélis stapten de winkel binnen. Avgoustínos met zijn onafscheidelijke versleten leren tas onder de arm.

De Eerlijkheid zag er even stoffig, ranzig en onverzorgd uit als zijn baas, die kennelijk de noodzaak van een was- en scheerbeurt niet inzag, zo kort na Pasen. Dat verklaart ook zijn bijnaam: 'De Viezerik'. Een doordringende zoetzure lucht van drank, zeep, kaas, graan en kleding vulde de ruimte. De zaak verkocht behalve levensmiddelen, ook textiel, ijzerwaren, kunstmest, landbouwgif, keukenbenodigdheden en God weet wat nog meer. In het midden van de aangestampte aarden vloer stond een grote weegschaal. Achter de tafel met de stoel waar de eigenaar meestal zat, hing een bord met de tekst 'Bruidsschatartikelen'. Iets hoger, rechts, adverteerde een door muggenpoep aangetaste Duitse schone Grundig radio's. Het geheel werd bewaakt door een rode kater die, te oordelen naar zijn reusachtige afmetingen, geen overbodige luxe was in de zaak.

"Hoe is het in Thessaloniki? Hoe gaan de zaken?"

"Zijn gangetje", zei Aristotélis. "Een beetje rustig. Het zijn ongewoon warme dagen en de mensen drinken vooral limonade en bier".

"Terwijl bier toch slecht is voor de maag", voegde

Avgoustínos toe, die altijd een batterij aan theorieën klaar had over de schadelijke effecten op de gezondheid van alle dranken die hijzelf niet verkocht. (Van zelfgestookte drank scheen je zelfs blind te kunnen worden.)

“Hier lopen de zaken helemaal niet meer”, zei de ongeschooren zakenman. “Er is geen geld. Pas aan het eind van de zomer als het graan wordt verkocht. Zondag hebben wij natuurlijk verkiezingen. Wie weet? Misschien dat de nieuwe regering ons na de verkiezingen betere prijzen geeft. Laten wij het hopen”.

Hij keek naar de hemel en veranderde van onderwerp.

“Wat mag ik jullie aanbieden? Een ouzo'tje?”

“Nee dank je”, zei Aristotélis. “Mijn maagzweer speelt weer op, weet je..... Geef me maar liever een glas water”.

Aristotélis had helemaal geen maagzweer. Maar sinds hij ooit, enigszins beneveld, de oude Dodge tegen een telefoonpaal tot stilstand had gebracht, mocht hij van zijn baas niet drinken tijdens het werk. Daarom had hij het gerucht verspreid dat hij een maagzweer had.

Maar Avgoustínos, hoewel hij wél een maagzweer had, kon zijn eigen ouzo niet weigeren. Hij nam een piepklein slokje.

Er volgde een gesprek over vrouwen en kinderen, oma die in het ziekenhuis lag en tenslotte de politiek.

“Wat denken jullie in de grote stad, wie gaat de verkiezingen winnen?”

Avgoustínos hield zich op de vlakte. Hij kende de politieke opvattingen van zijn klant niet en politiek kleur bekennen in Griekenland anno 1958 was niet bijzonder slim. Hij maakte een algemeen gebaar dat alles kon betekenen.

“Als wij maar gezond zijn, rust hebben en brood op de plank”, zei Aristotélis die het spel mee speelde.

“En eenheid!” voegde Avgoustínos toe, die het juiste woord had gevonden. “Als wij verenigd zijn doen we wonderen. Als

wij ruzie maken volgen er rampen!”

Roepen om eenheid deed het altijd goed in Griekenland, zowel bij rechts als bij links. Met enkele voorbeelden uit de geschiedenis (het liefst niet al te recente) klonk je mening nog gewichtiger. Maar Avgoustínos hoefde geen voorbeelden te noemen. De klant knikte al instemmend.

Nu was het moment aangebroken om zaken te doen.

“Zo, wat kunnen wij voor je betekenen vandaag? Wat heb je nodig?”

“Eigenlijk niets, ik heb helemaal niets nodig”.

“Meen je dat nou? Dat kan toch niet, twee weken geleden heb je ook haast niets gekocht. Twee flessen ouzo als ik mij niet vergis, dat was alles”.

“Dat is waar. Maar er is geen geld in het dorp, de mensen kopen niets”.

“Maar misschien is er straks een bruiloft en dan heb je helemaal geen reservevoorraad”.

“Als er een bruiloft op komst zou zijn zou ik dat maanden van tevoren weten. Maar” zei hij met een sluwe glimlach “als je een blik ouzo wil laten staan, vind ik het natuurlijk best. Maar dan betaal ik pas na de bruiloft”.

De ongeschoren man lachte, maar Avgoustínos vond het alles behalve grappig. Hij gaf het op. Hij was voor niets naar Krýa Vríssi gekomen. Hij deed alsof hij het verzoek om een blik ouzo van 12 oká's (12 x 1282 gram) op krediet achter te laten niet gehoord had.

“En ti palámi kai oúto voísomen” (Eerst betalen, dan pas zingen we) mompelde Avgoustínos zachtjes in het Oudgrieks. Avgoustínos gebruikte graag spreekwoorden, raadsels en gezegdes, het liefst in het Oudgrieks of in de taal van de kerk omdat het dan deftiger klonk. Dat werd niet altijd begrepen, vooral in de dorpen niet, maar dat maakte hem niets uit. Het

was vooral voor hemzelf bedoeld. Ook nu had de ongescho-
ren zakenman het Oudgrieks van Avgoustínos waarschijnlijk
niet kunnen volgen. Maar misschien had hij hem niet eens
gehoord.

“Nou” zei Avgoustínos hardop “als dat zo is, dan gaan we
maar weer. Laten wij je niet van het werk afhouden. Tot de
volgende keer”.

“Je hebt je ouzo nog niet op”.

Avgoustínos nam nog een slok en liep groetend naar de
vrachtwagen. Vóór vertrek bemachtigde Aristotélis nog een
zak olijven, een stuk kaas en een stuk boerenbrood. Hij be-
taalde, groette nog een keer en liep ook de winkel uit.

“Wat een zak”, zei hij terwijl hij instapte.

Avgoustínos zei niets.

“Wij rijden een half uur heen en een half uur terug van de
grote weg af, hij koopt niets en wij laten nog geld achter ook”.

Avgoustínos zei weer niets. De vrachtwagen reed langzaam
over het slechte wegdek het dorp uit. Na de eerste bocht, toen
zij uit het zicht waren, stopte Aristotélis even. Zijn baas deed
zijn deur open, spuugde de slok ouzo uit die hij nog in zijn
mond had gehouden en deed de deur weer dicht. Zij reden
zwijgend verder.

Dit hoorde bij het ritueel. Avgoustínos dronk zelden en ze-
ker geen ouzo. Heel af en toe, op zondag bij de maaltijd, nam
hij een glas wijn, aangelengd met een beetje water. Water was
zijn passie en hij kende en waardeerde de bijzondere eigen-
schappen van alle bronnen waar hij op zijn reizen langskwam.
Dat bracht hem in de problemen bij sommige klanten die echt
op een welkomstborrel aandrongen. Hij kon bovendien niet
zijn eigen product steeds blijven weigeren. Om niet door de
mand te vallen had hij een aparte techniek ontwikkeld waar-
bij hij eerst een minimale slok nam waarmee hij alleen zijn
mond nat maakte. Vervolgens deed hij alsof hij dronk en aan